

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE
SUPLIMENTARĂ

15 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Iulia Sîrcu
Ion Druță, Tamara Chișca-Doneva,
Valentina Clevadî, Iuliana Oprea

examinînd cererea privind emiterea unei decizii suplimentare înaintată de avocata Stoianov Ludmila în interesele lui Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Staseva Valentina, Mereuță Varvara și Stoica Ion, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Mereuța Varvara, Stoica Maria, Staseva Valentina către Consiliul și Primăria or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău, intervenienți accesorii ÎS „Cadastru”, filiala OCT Budești cu privire la recunoașterea și înregistrarea la OCT Budești a dreptului de proprietate asupra terenului pentru construcție, abrogarea parțială a deciziei Consiliului or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău nr.03/2 din 03.08.1999 „Cu privire la împrumutarea și autentificarea dreptului de proprietate asupra loturilor atribuite anterior cetățenilor sau care li se atribuie în conformitate cu legislația pentru construcția unor case particulare în intravilanul or. Vadul lui Vodă”, recunoașterea ilegalității dispozițiilor pct. 1 lit. A) și B) din decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr.4/41 din 25 mai 2010 „Cu privire la modificarea deciziei nr.12/12.1 din 11 decembrie 2009” Cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate persoanelor imobilele cărora sunt situate în zona de alunecări de teren al or. Vadul lui Vodă”, încasarea de la Primăria or. Vadul lui Vodă și Consiliul local Vadul lui Vodă, mun. Chișinău a despăgubirilor morale în cuantum de 5 000 lei pentru fiecare reclamant, a despăgubirilor materiale și a cheltuielilor de judecată,

C O N S T A T Ă :

La 02 august 2010 reclamanții Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara și

Calancea Valentin au depus prin intermediul reprezentantului Ludmila Stoianov, acțiune împotriva Consiliului și Primăriei or. Vadul lui Vodă și ÎS „Cadastru”, filiala OCT Budești, prin care au solicitat recunoașterea și înregistrarea la OCT Budești, filială a ÎS „Cadastru” a dreptului de proprietate asupra terenurilor pentru construcție, constituit prin efectul art. 11 din Codul funciar reclamanților Cabac Marian, Borisov Mihail, Calinovscaia Lidia, Calancea Elizaveta, Lazăr Dumitru, Semionov Victor, Chisnenco Liubovi, recunoașterea nulă a dispozițiilor pct. 1 lit. A) și B) din decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 25 mai 2010 „Cu privire la modificarea deciziei nr. 12/12.1 din 11 decembrie 2009 „Cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate a imobilelor care sunt situate în zona de alunecări de teren al or. Vadul lui Vodă” cu abrogarea în partea ce vizează instituirea interdicțiilor la construcții și schimbarea destinației terenurilor reclamanților Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Varban (Efimova) Varvara și Calancea Valentin, constatarea faptului lezării dreptului de acces la informație a reclamanților; încasarea de la Primăria or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău a despăgubirilor morale în cuantum de 5 000 lei pentru fiecare reclamant.

La 27 septembrie 2010, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Mereuța Varvara, Stoica Maria și Staseva Valentina, au înaintat cerere de coparticipare facultativă în proces, alăturându-se cererii reclamanților Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Varban (Efimova) Varvara și Calancea Elizaveta, cu privire la constatarea ilegalității dispozițiilor pct. 1 lit.A) și B) din decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 25 mai 2010 „Cu privire la modificarea deciziei nr. 12/12.1 din 11 decembrie 2009 „Cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate persoanelor imobilele cărora sînt situate în zona de alunecări de teren ai or. Vadul lui Vodă” și abrogarea lor în partea ce vizează instituirea interdicțiilor la construcții și schimbarea destinației terenului în privința lor, reclamanții Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Staseva Valentina și Stoica Ion, solicitînd suplimentar abrogarea dispozițiilor pct. 2 din Decizia nr. 5/15 din 17 aprilie 2009 „Cu privire la statutul legal al imobilelor din zona de alunecări”, încasarea în folosul lor a despăgubirilor morale în cuantum de 2 000 lei pentru fiecare și despăgubirea materială și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea protocolară a instanței din 27 decembrie 2010, a fost admisă coparticiparea facultativă și s-a dispus examinarea cerințelor acestora în comun cu cerințele primilor reclamanți.

Prin cererea din 04.10.2012, avocatul reclamanților a solicitat separarea pretenției cu privire la abrogarea pct. 2 din decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 5/15 din 17.04.2009 „cu privire la statutul legal al imobilelor din zona de alunecări”, iar prin încheierea din 04.10.2012 instanța a separat pretenția ce ține de anularea deciziei nr. 5/15 din 17.04.2009 pentru a fi examinată într-un proces separat.

Prin hotărîrea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03 decembrie 2012, a fost admisă parțial acțiunea depusă de Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Mereuța

Varvara, Stoica Maria și Staseva Valentina către Consiliul și Primăria or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău și intervenienții accesorii ÎS „Cadastru”, filiala OCT Budești și s-a anulat decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 4/41 din 25 mai 2010 „Cu privire la modificarea deciziei nr. 12/12.1 din 11 decembrie 2009 „Cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate persoanelor imobilele cărora sînt situate în zona de alunecări de teren al or. Vadul lui Vodă” în partea dispozițiilor pct. 1 lit. A) și B) ce vizează instituirea interdicțiilor la construcții și schimbarea destinației terenului reclamanților Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Varban (Efimova) Varvara, Calancea Elizaveta, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Mereuța Varvara, Stoica Maria și Staseva Valentina, ca fiind emisă contrar prevederilor legii.

S-a anulat parțial decizia Consiliului or. Vadul lui Vodă nr. 03/2 din 03.08.1999 „Cu privire la împrumutarea și autentificarea dreptului de proprietate asupra loturilor atribuite anterior cetățenilor sau care li se atribuie în conformitate cu legislația pentru construcția unor case particulare în intravilanul or. Vadul lui Vodă”, în partea ce vizează punerea pe seama deținătorilor de teren a obligației de recuperare a cheltuielilor pentru autentificarea dreptului de proprietate asupra pământului.

A obligat Primăria or. Vadul lui Vodă de a organiza și a efectua lucrările de transmitere în proprietate privată a loturilor destinate construcțiilor, de a înregistra dreptul de proprietate în registrul deținătorilor de teren și a elibera gratis titluri de autentificare a dreptului de proprietate asupra terenurilor, constituit prin efectul art. 11 din Codul funciar al RM, după cum urmează: lui Lazăr Dumitru dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit cu suprafața de 600 m.p. din str. M.Viteazu, 14, or. Vadul lui Vodă, mun. Chișinău; lui Calinovscaia Lidia dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit cu suprafața totală de 600 m.p., din str. Ion Creangă, 28, or. Vadul lui Vodă; lui Calancea Elizaveta dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit cu suprafața de 1 380 m.p., din str. Ion Creangă, 31, or. Vadul lui Vodă; lui Semionov Victor dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit cu suprafața totală de 600 m.p., din str. M.Viteazul, 18, or. Vadul lui Vodă; lui Chisnenco Liubovi dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit cu suprafața totală de 1 369 m.p., din str. I.Creangă, 29, or. Vadul lui Vodă; lui Cabac Marian dreptul de proprietate asupra terenului aferent casei de locuit cu suprafața totală de 1 141 m.p., din str. Anton Onica, 1, or. Vadul lui Vodă.

S-a încasat de la Primăria or. Vadul lui Vodă și Consiliul or. Vadul lui Vodă în beneficiul lui Lazăr Dumitru, cheltuielile judiciare legate de perfectarea împuternicirilor de reprezentare în sumă de 95 lei și de asistență juridică, în sumă de 7000 lei, iar în total suma de 7095 lei,

în beneficiul lui Borisov Mihail, cheltuielile judiciare legate de perfectarea împuternicirilor de reprezentare în sumă de 95 lei și de asistență juridică, în sumă de 7000 lei, iar în total suma de 7095 lei,

în beneficiul lui Chisnenco Liubovi, cheltuielile judiciare legate de acumularea probelor la Serviciul de Arhivă, ÎS „Cadastru” și perfectarea împuternicirilor de reprezentare, în sumă de 95 lei și 85 lei, 64, 20 lei, 30, 60, 34,

60 lei, 42, 80 lei și de asistență juridică, în sumă de 7000 lei, iar în total suma de 7352 lei și 20 bani,

în beneficiul Lidiei Calinovscaia, cheltuielile judiciare legate de perfectarea împuternicirilor de reprezentare în sumă de 95 lei și de asistență juridică, în sumă de 7000 lei, iar în total suma de 7095 lei,

în beneficiul lui Semionov Victor cheltuielile judiciare legate de acumularea probelor la ÎS „Cadastru” și perfectarea împuternicirilor de reprezentare, în sumă de 95 lei 27, 60 lei, și 48 lei și de asistență juridică în sumă de 7000 lei, iar în total suma de 7170 lei și 60 bani,

în beneficiul lui Cabac Marian, cheltuielile judiciare legate de perfectarea împuternicirilor de reprezentare în sumă de 80 lei și de asistență juridică în sumă de 7000 lei, iar în total suma de 7080 lei,

în beneficiul lui Calancea Valentin, cheltuielile judiciare legate de acumularea probelor la Serviciul de Arhivă, ÎS „Cadastru”, perfectarea împuternicirilor de reprezentare, copierea actelor și pentru servicii poștale, respectiv în sumă de 514, 8 lei și de asistență juridică în sumă de 9000 lei, iar în total suma de 951 lei 80 bani,

în beneficiul Varvarei Varban (Efimova), cheltuielile judiciare legate de acumularea probelor la Serviciul de Arhivă și perfectarea împuternicirilor de reprezentare, respectiv în sumă de 100 lei și 104 lei, lei 95 lei și de asistență juridică, în sumă de 9000 lei, iar în total suma de 9350 lei,

în beneficiul lui Cabac Constantin, cheltuielile judiciare legate de serviciile foto și copierea actelor și perfectarea împuternicirilor de reprezentare, respectiv în sumă de 68 lei, 10,5 lei, 4 lei, 80 lei, și de asistență juridică, proporțional pretențiilor admise în sumă de 3800 lei, iar în total suma de 3962 lei,

în beneficiul lui Cabac Aurel, cheltuielile de asistență juridică, în sumă de 1800 lei,

în beneficiul lui Gavrilan Gheorghe, cheltuielile judiciare legate de perfectarea împuternicirilor de reprezentare în sumă de 80 lei și de asistență juridică, sumă de 3800 lei, iar în total suma de 3880 lei,

în beneficiul Varvarei Mereuța, cheltuielile judiciare legate de perfectare, împuternicirilor de reprezentare în sumă de 80 lei și de asistență juridică sumă de 3800 lei, iar în total suma de 3880 lei,

în beneficiul Mariei Stoica, cheltuielile judiciare legate de perfectarea împuternicirilor de reprezentare în sumă de 80 lei și de asistență juridică, proporțională pretențiilor admise în sumă de 3800 lei, iar în total suma de 3880 lei,

în beneficiul Valentinei Staseva cheltuielile judiciare legate de perfectare împuternicirilor de reprezentare în sumă de 65 lei și de asistență juridică în sumă de 3800 lei, iar în total suma de 3865 lei;

S-a încasat de la Consiliul și Primăria orașului Vadul lui Vodă cu titlu de compensație pentru prejudiciu moral cauzat, a câte 2 000 lei în beneficiul lui Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Varban (Efimova) Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Mereuța Varvara, Stoica Maria, Staseva Valentina, în rest au fost respinse pretențiile cu privire la compensarea prejudiciului moral.

Împotriva hotărîrii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03 decembrie 2012 Consiliul or. Vadul lui Vodă a depus cerere de apel, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingerea integrală a acțiunii reclamanților.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2013, a fost admis apelul declarat de Consiliul or. Vadul lui Vodă, casată hotărîrea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03 decembrie 2012 și emisă o hotărîre nouă de respingere a acțiunii ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 05.08.2013, avocata Stoianov Ludmila în interesele lui Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Staseva Valentina, Mereuță Varvara și Stoica Ion a contestato cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2013 și menținerea hotărîrii Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03 decembrie 2012.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 27 noiembrie 2013, a fost admis recursul declarat de avocata Stoianov Ludmila, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2013 și menținută hotărîrea Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 03 decembrie 2012.

La 29.11.2013 avocata Stoianov Ludmila a depus cerere de emitere a deciziei suplimentare privind recuperarea cheltuielilor de asistență juridică, suportate de clienții săi (recurenții) la judecarea cauzei.

În motivarea acestei cereri, solicitanții au indicat că la adoptarea deciziei din 27.11.2013, instanța de recurs a omis să se pronunțe asupra repartizării cheltuielilor de judecată.

Verificînd materialele cauzei în raport cu argumentele expuse în cererea avocatei Stoianov Ludmila, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit conchide că aceasta este parțial întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 250 alin. (1) lit. c) CPC, instanța care a pronunțat hotărîrea poate, din oficiu sau la cererea participanților la proces, să emită o hotărîre suplimentară, dacă nu a rezolvată problema repartizării între părți a cheltuielilor de judecată ori a omis să se pronunțe asupra cererilor martorilor, experților, specialiștilor, interpreților sau reprezentanților cu privire la cheltuielile de judecată a căror compensare li se cuvine.

Conform art. 82 CPC, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a pricinii.

Conform art. 90 lit. i) CPC, cheltuielile de asistență juridică se atribuie la cheltuieli de judecare a pricinii.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Potrivit art. 96 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Conform art. 96 alin. (1¹) CPC, cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Astfel, pornind de la prevederile normelor enunțate mai sus în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul constată că prin decizia din 27.11.2013, recursul declarat de avocata Stoianov Ludmila în interesele lui Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Staseva Valentina, Mereuță Varvara și Stoica Ion, a fost admis, casată decizia Curții de Apel Chișinău din 05 iunie 2013 și menținută hotărârea Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 03 decembrie 2012.

La adoptarea deciziei din 27.11.2013, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a omis să soluționeze problema compensării cheltuielilor de judecată suportate de recurenți în procesul judecării pricinii, deși această cerință a fost înaintată.

În acest context, Colegiul consideră că partea care a pierdut procesul, în speță Consiliul și Primăria or. Vadul lui Vodă, urmează să plătească, părților care au avut câștig de cauză - Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Staseva Valentina, Mereuță Varvara și Stoica Ion, cheltuielile legate de acordarea asistenței juridice de către avocata Stoianov Ludmila.

Însă, în principiu, la stabilirea volumului și costului serviciilor de asistență juridică, se vor lua în considerație prevederile Recomandării Baroului Avocaților din Republica Moldova privind cuantumul onorariilor percepute în diverse categorii de cauze, aprobată la 29 decembrie 2005.

În această ordine de idei, Colegiul relevă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care, fiind confruntată cu soluționarea cauzelor Boicenco vs. Moldova și SRL "Oferta Plus" vs. Moldova, a rambursat societăților reclamante cheltuielile pentru asistența juridică, notînd caracterul real, necesar și rezonabil al sumelor solicitate prin raportare la complexitatea cauzei și aportul considerabil al avocaților.

Totodată, Înalta Curte a mai statuat că nu ține de competența sa de a se expune asupra acordului cu privire la onorarii. În conformitate cu jurisprudența sa, ea urmează să stabilească dacă costurile și cheltuielile au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (*Amihalachioaie c. Moldovei*).

Astfel, prin prisma celor menționate, instanța de recurs consideră că Consiliul și Primăria or. Vadul lui Vodă urmează să compenseze lui Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Staseva Valentina, Mereuță Varvara și Stoica Ion câte 500 lei pentru fiecare cu titlu de cheltuieli de acordare a asistenței juridice, mărimea căreia o consideră reală, necesară și rezonabilă în raport cu complexitatea cauzei. Or, deși

sunt 14 recurenți persoane fizice, acțiunile efectuate de către avocată în interesele lor în vederea acordării asistenței juridice, au fost identice.

În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. art. 94, 96, 250 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite parțial cererea avocatei Stoianov Ludmila privind emiterea unei decizii suplimentare.

Se încasează de la Consiliul și Primăria or. Vadul lui Vodă în beneficiul lui Lazăr Dumitru, Borisov Mihail, Chisnenco Liubovi, Calinovscaia Lidia, Semionov Victor, Cabac Marian, Efimova Varvara, Calancea Valentin, Cabac Constantin, Cabac Aurel, Gavrilan Gheorghe, Staseva Valentina, Mereuță Varvara și Stoica Ion câte 500 lei pentru fiecare cu titlu de cheltuieli de acordare a asistenței juridice. În rest, cererea se respinge.

Decizia este irevocabilă din momentul pronunțării.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Druță

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadî

Iuliana Oprea